

*Köy Enstitülülere
Göçenlere Tanrıdan rahmet
Kalanlara en sıcak selam*

KÖY ENSTİTÜLERİ HAKKINDA BİR DÜŞÜNCE

A Consideration About Village Institutes

Zeki HAFIZOĞULLARI*

ÖZ

Köy enstitüleri, Genç Cumhuriyet'in, özellikle kırsal kesimde eğitimi yaygınlaştırma projesi olarak hayata kavuşturulmuştur. Savaş sonrası Türkiye Cumhuriyeti döneminde, bu proje, özellikle kırsal nüfusun eğitim ihtiyacının gerçekleştirilebilmesi bakımından çok önemli bir mihenk taşı niteliği taşımaktaydı. Köy enstitüleri fikri ve bunun temel çerçevesi ilk olarak, Atatürk önderliğinde gerçekleştirilen İzmir İktisat Kongresinde ortaya atılmış; 17/4/1940 tarihli 3803 sayılı kanunla birlikte kanuni zemine kavuşturulmuştur. Ancak başarılı geçen 14 senenin ardından, tarihi bir hata olarak; görevini tamamlama fırsatı verilmeden 1954 yılında Köy Enstitüleri kaldırılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Köy Enstitüleri, Kırsal Okullar, İzmir İktisat Kongresi

ABSTRACT

Village institutes were established as a project of young republic that aiming to train teachers for especially expanding the education to the rural side of the country. In the post-war era of the Turkish Republic, village institutes project was a milestone to educate rural population. The idea and the main aspects of the project come to the fore at İzmir Economic Congress

Makale Geliş Tarihi: 09.08.2021, **Makale Kabul Tarihi:** 26.08.2021.

* Prof. Dr., Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı Emekli Öğretim Üyesi, (zekihafizogullari7@gmail.com, ORCID: 0000-0001-8691-5663)

(17 February – 4 March 1923) which was led by Mustafa Kemal Atatürk and Legislated at 17/4/1940 with Code n. 3803. After 14 successful years, village institutes were abolished in 1954 as a historical mistake, without being given the opportunity to succeed.

Keywords: Village Institutes, Rural Schools, İzmir Economic Congress

GİRİŞ

Köy Enstitüleri, Kanunla kurulmuş, Kanunla kapatılmış, halen üzerinde tartışmaların yoğun olduğu bir eğitim kurumudur.

Köy Enstitüleri, kısa ömrü içerisinde çok sayıda öğretmen yetiştirmiş, uyuyan deviyi uyandırmış, mayasını o kurumlardan alarak yetişen yazar, bilim insanı, sanatçı birçok kimse, Türk toplumsal hayatının güzelleşmesine, insanî değer kazanmasına, ülke insanlarının özgür birer birey olmalarına katkıda bulunmuştur.

Köy Enstitüleri, bir toprağın çağlar boyunca uyuyakalmış insanlarını silerek uyandırmayı amaçlamıştır. Ancak, bu niyet anlaşılınca, birçoklarının, özellikle “taşra mütegalibesinin” düşmanlığı kazanılmış; sonunda, savaştan yenik çıkmıştır.

Köy Enstitülerini, genellikle, çok değerli insanlar Hasan Ali Yücel ve Hakkı Tonguç’un eseri olarak bilmektedir. Bu düşünce yanlış değildir, eksiktir.

Gerçekten, Hasan Ali Yücel, Milli Eğitim Bakanı olarak, Türk köylüsü için ulusal bir kitle eğitim-öğretim projesi olan Köy Enstitüleri Kanununun çıkmasını sağlamış; Hakkı Tonguç, Genel müdür olarak kanunu hayata geçirmiştir. Elbette, bu idealist insanlar, ismi bilinmeyen daha birçok kimse ile birlikte Köy Enstitülerini kuranlardır.

Ancak, biz, Köy Enstitülerinin bilinmeyen bir yönünün olduğunu düşünüyoruz.

Köy Enstitüleri, İzmir İktisat Kongresinin eseridir. Köy Enstitüleri, yatılı bölge okulları fikri, isimsiz olarak, ilk kez, İzmir İktisat Kongresinde ortaya atılmış, katılanların oybirliği ile hükme bağlanmıştır.

Burada, kısaca, bu konu incelenecektir.

I. KONGRENİN TARİHİ, HUKUKİ DEĞERİ, NİTELİĞİ

İzmir İktisat Kongresi¹ veya I. İktisat Kongresi, zorlu bir Kurtuluş savaşı veren bir halkın, silahı bırakan kahraman temsilcilerinin, Lozan Barışı görüşmeleri yapılırken, 17 Şubat-4 Mart 1923 tarihinde “Kazım Karabekir Paşa Hazretleri“ başkanlığında başladıkları, katıksız bir sivil kitle hareketidir².

İzmir İktisat Kongresinde, Türkiye Devletinin Halkı, “Milletimiz mazisinden değil, Artık istikbalinden mesuldür”³ diyerek, Lozan Barışı sonrasında uluslararası kimlik kazanacak olan Devletin, toplumsal, ekonomik, siyasal ve hukuksal temel yapılarını belirlenmiş, bunu dünya kamuoyuna ilan etmiştir⁴.

Devletin bu temel yapılarından biri, Devletin insan unsurunun hangi esas ve ilkeler esas olmak üzere eğitileceği, aileden başlayarak yaygın ve özgün eğitim – öğretim kurumlarının niteliklerinin ne olacağı hususudur.

¹ Afetinan, İzmir İktisat Kongresi, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Kurumu, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1989. Başkalarının karşı çıkmasına rağmen, görüldüğü üzere, Prof. Dr. A. Afetinan bu tarihi olayı ifade etmek için bu adı kullanmaktadır.

² “ ... Sizin söylediğiniz sözler, alınması lüzumunu beyân edeceğimiz tedbirler, halkın lisanından söylenmiş telakki olunur ve bunun için en büyük isabetlere mâlik olur. Çünkü halkın sesi hakkın sesidir “. Gazi Mustafa Kemal Hazretlerinin İlk Türkiye İktisat Kongresindeki İftitahî Nutukları, Afetinan, Age., s. 57. Görüldüğü üzere, İzmir İktisat Kongresi kiminin iddiasının aksine bir “burjuva hareketi” değil, kurtuluş savaşı yapan bir halkın kendi kaderini tayin etmesidir. Zaten bu kongreyi muhteşem kılan da onun bu yönüdür.

³ Afetinan, Age., s. 17: “İktisat Esaslarımız

“Milletimiz mazisinden değil,
Artık istikbalinden mesuldür”

17 Şubat 339: 4 Mart 339 tarihine kadar
İzmirde toplanan ilk Türk İktisat Kongresinde
kabul olunan esaslar ve irat olunan nutuklar.

İzmir’de : “ Anadol “ Matbaasında tab’ olunmuştur.”

⁴ “ ... Yine Kongre Heyet-i Ümumiyesinin müttefik kararıyla tespit ve kabul olunan misak-î iktisadi ise siyasi , ahlaki, içtimai lekesizliği temin eden iktisadiyatımızın temeli olup iktisat âleminde milletimizin kendini mücehhez bulundurması için müttefikân verilmiş bir ahittir”, Kazım Paşa Hazretlerinin İrad Etikleri Hitam Nutku, Afetinan, Age., s. 90; Zeki Hafizoğulları, “İzmir - İktisat Kongresi Görüşler ve Değerlendirmeler”. (<http://www.atam.gov.tr/dergi/sayi-46>)

İzmir İktisat Kongresinde, “Misak-ı İktisadî Esasları“ başlığı altında, **aynı zamanda** ülke insanının eğitimde izlemek zorunda olduğu temel esaslar ve ilkeler belirlenmiştir.

II. “TÜRKİYE HALKININ” EĞİTİMİNİN ESAS VE İLKELERİ

Tabii, Kongrede, halkın, iradesi ile kurduğu Devletin niteliğine bağlı olarak, Devletin insan unsurunun eğitiminin genel esas ve ilkeleri de belirlenmiştir. Gerçekten, Misak-ı İktisadî Esasları, 2. maddesinde, Anayasanın “Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir” diyen 1. maddesi doğrultusunda “Türkiye halkı milli hakimiyetini, canı ve kanı pahasına elde ettiğinden, hiçbir şeye feda etmez, ve milli hakimiyete müstenit olan meclis ve hükümetine daima zahirdir” diyerek, toplumun **“ulus toplumu”**, toplumun siyasal tezahürü olan Devletin insan unsurunun eğitiminin **“ulusal eğitim”** olmasını “müttefikane tebit ve kabul” etmiştir.

Madem Türkiye, Milli hudutları dahilinde lekesiz bir istiklal ile dünyanın sulh ve terakki unsurlarından biridir” öyleyse ulusal eğitim, bağımsızlık temelinde “Yurtta barış dünyada barış“ esasına dayanmalıdır, açıkçası ulusal eğitim **“kışkırtıcı”** olmamalıdır. Gerçekten, Misak-ı İktisadî Esaslarının ittifakla kabul edilmiş olan ör., 3, 9, 11. maddeleri eğitimin barışçı olmasının açık kanıtlarıdır.

Ulusal eğitimin hedefi, “Türkiye halkının” ülkesinin zenginliklerini bilmesi, bunlardan yararlanabilmesi, onları koruyabilmesi olmalıdır. Gerçekten, Misak-ı İktisadî Esaslarının 5. maddesi, ör., “Türkiye halkı...Ormanlarını evladı gibi sever“ diyerek, ulusal eğitimin hedefinin kişilere **“çevre ve çevreyi koruma bilinci”** verilmesi olduğuna işaret etmiştir.

Ulusal eğitimin diğer bir hedefi, **“iyi ahlak sahibi”** kişiler yetiştirmek, “mukaddesatına, topraklarına, şahıslarına ve mallarına karşı yapılan düşman fesat ve propagandalarına” karşı halka **“nefsini koruma”** becerisini kazandırmak olmalıdır. (Misak-ı İktisadî Esasları, m. 6)

“Türkler, irfan ve marifet aşığıdır. Türk, her yerde hayatını kazanabilecek şekilde yetişir” (Misak-ı İktisadî Esasları, m. 7). Öyleyse, ulusal eğitimin amacı, kişilere **“irfan ve marifet kazandırmak”** olmaktadır. Tüm yaygın ve örgün eğitim kurum ve kuruluşları, kişilere bilgi vermeli, hem de beceri kazandırmalıdır⁵.

⁵ “Türk.....fakat her şeyden evvel memleketinin malıdır. Marife verdiği kutsiyet dolayısıyla (Mevlud-i şerif) Kandil günü, aynı zamanda kitap bayramı olarak tes’id eder” (Misak-ı İktisadî Esasları, m. 7).

Ulusal eğitimin bir diğer hedefi, **“halk sağlığının korunması”**, **“sağlıklı nesiller yetiştirmek”** olmalıdır. (Misak-i İktisadî Esasları, m.8)

Ulusal eğitim, uluslararası dostane ilişkileri geliştirmeyi amaçlamalı, çıkarına olduğu sürece “ecnebi sermayesinden” yararlanma yollarını aramalıdır (m. 9)⁶.

Ulusal eğitim, kişilere, **“serbestçe çalışma”**, **işlerde inhisar istememe”** alışkanlıkları kazandırmalıdır (Misak-i İktisadî Esasları, m.10).

Ulusal eğitim, kişilere **“ sevmeyi “** kazandırmalıdır. (Misak-i İktisadî Esasları, m.10)

“Türk kadın ve kocası, çocukları iktisadî misaka göre yetiştirir”. (Misak-i İktisadî Esasları, m.12) Bu demektir ki, Türk ulusal eğitiminin esas ve ilkeleri, “Türkiye İktisat Kongresi” tarafından konan esas ve ilkelerin, hayata geçirilmesi olmaktadır.

III. KURTULUŞ SAVAŞI SONRASINDA KÖY GERÇEĞİ

Kurtuluş savaşı sonrasında ülkenin kalan nüfusu onüç veya ondört milyon civarındadır. Yıllarca savaştan halk yorgun düşmüştür.

“Türkiye ahalisinin” yüzde sekseni köylülere oluşmaktadır. Köylerde, erkeğe oranla kadın nüfusu fazladır. Erkekler savaşta kırılmıştır. Köylü kadınlar arasında okur-yazar yoktur.

Köylerde erkekler arasında ya okur-yazar kişi hiç yoktur, ya da parmakla gösterilecek kadar azdır. Okul yoktur. Bilgisizlik diz boyudur. Çağlar boyu Teokratik düzenle oluşan karanlık Aydınlanmayı imkansız kılmaktadır. Kurtuluş savaşına katılmış olmasına rağmen, köy ahalisi, hala “ulus” olduğunun farkında değildir.

Tarım ilkelidir. Bir türlü “Kara saban” aşılammıştır⁷.

Köylerde asayiş yoktur, korku kol gezmektedir⁸. Köylüler, sağlıksızdır. Çocuk ölümleri çoktur. Halk; kızıl, kızamık, sıtma, verem, trahom, vs. hastalıklardan kırılmaktadır. Köylerde ebe, hemşire, doktor yoktur. Ülkeyi çağın ülkeleri düzeyine çıkarmak, kalkındırmak; köyü çağdaştırmaktan, kalkındırmaktan, kısacası köyleri kentleştirmekten geçmektedir.

⁶ “Türk, Ecnebi sermayesine aleyhdar değildir. Ancak kendi yurdunda kendi lisanına ve kanununa uymayan müesseselerle münasebette bulunmaz” Afetinan, Age., s. 20.

⁷ İzmir İktisat Kongresi, Ziraatte Makine Meselesi, Afetinan, Age., s. 31 vd.

⁸ İzmir İktisat Kongresi, Çiftçi Grubunun İktisadi Esasları, Asayiş Meselesi, Afetinan, Age., s. 22 vd.

Uyuyan Dev uyandırılmalıdır. “Çiftçi Grubunun İktisadi Esasları” saptanmalı, yani “Köyün” “Ulusal egemenlik” fikri esas olmak üzere yeniden yapılandırılması sağlanmalı, köylü “Milletin efendisi” yapılmalıdır.

Gerçekten. “Bütün Türkiye’nin Ziraat, Sanayi, Ticaret ve İşçi zümrelerinden”⁹ seçilmiş bin yüz otuz beş temsilcinin katılımı ile toplanan Kongrede, “Çiftçi Grubunun İktisadi Esasları” adı altında, köyde “Ziraat ve Maarif Meselesi” tartışılmış, bu konuda “Büyük Millet Meclisi hükümetine” sunulacak olan “ulusal ilkeler” saptanmıştır¹⁰.

IV. KÖY ENSTİTÜLERİ, YATILI BÖLGE OKULLARI

Köylülere ve çiftçilere tarımın çeşitli dallarını “ameli olarak öğretecek” kitap ve mecmuaların bastırılarak bedava dağıtılması kararlaştırılmıştır.

Mevcut tüm okullarda, ileri ülkelerde olduğu gibi, sanayi ve tarımın “ameli olarak gösterilmesi” kabul edilmiştir.

Ancak, mevcut bu okullar yeterli görülmemiştir. Her “Livada” birbirine yakın köyler için yeterli arazisi olan yatılı birer ilkokul açılması kararlaştırılmıştır. Bu okullarda temel derslerle yanında basit uygulamalı ve kuramsal tarım derslerinin yer alması kabul edilmiştir.

O günkü bu düşünce, ileriki yıllarda, bir kanunla kurulan Yatılı Bölge İlkokullarının temelini oluşturmuştur. Gerçekten, İzmir İktisat Kongresinden yıllarca sonra, ülkenin birçok yerinde Yatılı Bölge Okulları kurulmuş, köy çocuklarının kitlesel olarak iyi bir eğitim almaları, kentli insan olmaları sağlanmış, onların isteklerine ve yeteneklerine uygun kent okullarına devamlarının yolu açılmıştır. Gerçekten, bugün, bu okulların kaderini değiştirdiği, köy kökenli, birçok kentli insanımız bulunmaktadır¹¹.

⁹ “Bizim halkımızın menfaatleri yekdiğerinden ayrılır sunuf halinde değil bilâkis mevcudiyetleri ve muhassala-i mesaisi yekdiğerine lazım olan sınıflardan ibarettir. Bu dakikada sami’lerinin çiftçilerdir, sanatkarlardır, tüccarlardır ve ameledir. Bunların hangisi yekdiğerinin muarızı olabilir. Çiftçinin sanatkara; sanatkarın çiftçiye ve çiftçinin tüccara ve bunların hepsine, yekdiğerine ve ameleye muhtaç olduğunu kim inkar edebilir” Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretlerinin İlk Türkiye İktisat Kongresindeki İftitahî Nutukları, Afetinan, Age., s. 68. Bu kongrede, “ Amele namıyla hitap edilmekte olan kadın ve erkek erbab-ı sây ve ameleye bundan böyle işçi denmesi “ (m. 1) ve Bir mayıs gününün Türkiye işçilerinin bayramı olması (m. 14) kararlaştırılmıştır. Afetinan, Age., s. 51, 52.

¹⁰ “Kongrenin iktisadi mukarreratı Büyük Millet Meclisi hükümetimize tadim edilmek üzere izhâr olunmuş millî bir lâhiya-i iktisadiyedir” Kazım Karabekir Paşa Hazretlerinin İrat Ettikleri Hitam Nutku, Afetinan, Age., s. 90

¹¹ Yazar, yıllarca önce, genç bir öğretmen olarak, bu okullardan biri olan Ahlat Bölge Yatılı Kız İlkokulunda öğretmenlik yapmış, Ülkenin ihtiyaçlarının doğurduğu o okulların, ulusal

Ziraat ve Maarif Meselesinin 6. maddesinde, köyün ihtiyaçlarından çıkan, bize has, yani taklit olmayan, özgün olan bir “Köy İlkokulu” tipi, ayrıntılı olarak tanımlanmıştır.

Gerçekten, sanayinin çekimser, diğer grupların oybirliği oyu ile, “Köylerdeki iptidai mekteplerin mutlaka beş dönümlük bir bahçesi ve iki inekli fenni bir ahır ve kümesi yeni usul bir arılığı ve muallimler için iki odalı bir evi olması ve arazinin bir kısmı sebze ve bir kısmı çiçek bir kısmı da fidanlığa tahsis edilerek muallimlerin nezareti altında bizzat talebe tarafından idare edilerek masraf ve hasılatının köy muallimlerine ait olması ve bu suretle çocuklara amelî olarak çiftçiliğin öğretilmesi ve münevver zevatın köylerde yerleşmelerinin teşviki” kabul edilmiştir.

Kuşkusuz bu okulların tanımına uygun öğretmen ihtiyacı bulunmaktadır. Ancak, ülkede, tanımı sağlayan köy ilkokul öğretmenler yetiştirilmiş değildir; hiç yoktur. 7. maddenin getirdiği mecburiyet, yani “Türkiye ve Ecnebi Darülfünûn, Âlî ve Talî mektepler mezunları ve mezunelerinin ve medreseleri ikmal ederek icazetname alanların en az bir sene müddetle 6. maddeyi tatbik eden köy muallimliklerinde istihdamı” zaten ileriki yıllarda sorunu çözmede yeterli olmamıştır.

Gerçekten, her şeyden önce, ihtiyacı karşılayacak sayıda öğretmen bulunamamıştır. Öte yandan, bulunanların, 6. maddede belirtilen tipte bir eğitim-öğretim programını gerçekleştirecek niteliklere sahip olmadıklarının görülmesi yanında, köy koşullarına uyamadıkları, köylülerle bütünleşemedikleri, hatta köylüleri beğenmedikleri, gününü doldurup gitmenin ötesinde başka bir şey düşünmedikleri görülmüştür.

Zaten bu sıralarda Lozan Barışı imzalanmış, 1339/ 364 sayılı Kanunla Cumhuriyet ilan edilmiş¹², 1340/430 sayılı Tevhidi Tedrisat Kanunu yürürlüğe girmiştir¹³. Kanunla ulusal eğitimin temelleri atılmış, eğitim-öğretim naklî olmaktan çıkarılmış, tamamen aklî esaslara oturtulmuştur. 1340/491 sayılı Teşkilatı Esasiye Kanunu yürürlüğe girmiştir¹⁴. Tabii, Devrimler yapılmış; yepyeni bir toplum, hukuk, devlet düzeni konmuştur¹⁵.

dili ve kültürü yaymada çok başarılı olduklarını görmüştür. Yazar, o yılları, meslek hayatının en güzel günleri olarak değerlendirmektedir.

¹² 29.10,1329 (1923) tarih ve 364 sayılı Teşkilatı Esasiye Kanununun Bazı Mevaddının Tavzihan Tadiline Dair Kanun, "Madde 1- Hakimiyet, bilâ kaydü şart milletindir. İdare usulü halkın mukadderatını bizzat ve bilfiil idare etmesi esasına müstenittir. Türkiye Devletinin şekli Hükümeti, Cumhuriyettir".

¹³ Bkz. Anayasa, m. 174.

¹⁴ Bu kanun 1924 Anayasası olarak bilinmektedir.

¹⁵ Zeki Hafizoğulları, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin Fikri Temelleri, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Kültür Merkezi Yayını, Ankara 2001.

1928/1353 sayılı Kanunla “Türk harfleri” kabul edilmiştir. Tüm ülke, toplumsal, ekonomik, siyasi ve hukuki bakımdan, tümünden yeniden yapılanmaktadır. "Yeni nesil öğretmenlerin eseri olacaktır" denmektedir. Ancak, okul ve öğretmen ihtiyacı, özellikle köylerde, had safhadadır.

“Ziraat ve Maarif Meselesinin” 6. maddesinde nitelikleri saptanan “Köy İlkokuluna” öğretmen yetiştirmek, “münevver zevatin köyde yerleşmelerini” sağlamak, asayiş tesis etmek¹⁶ zorunluluğu, ileriki yıllarda Köy Enstitülerini doğurmuştur.

Bu demektir ki, “Yatılı Bölge İlkokulu”, " Köy İlkokulu" ve "Köy Enstitüsü" fikri, hiç kimsenin değil, Kurtuluş savaşı yapan bir halkın, silahı bırakarak, "Türkiye Devletini" toplumsal, ekonomik, hukukî ve siyasî olarak yeniden yeni baştan kurmak amacıyla İzmir' de toplanan kahramanlarının eseridir.

Türk halkının iradesi, ileriki yıllarda, Cumhuriyet Halk Partisi Hükümetinin kanun teklifi, büyük tartışmalar sonunda, Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabul görmüş; böylece, özgün bir eğitim-öğretim kurumu olarak Köy Enstitüleri ortaya çıkmıştır. Ancak, Kanun, uzun ömürlü olamamış, Demokrat Parti hükümeti, çıkardığı bir kanunla, Köy Enstitülerini kapatmıştır.

Temelinde emsalsiz bir Kurtuluş Savaşı veren bir halkın katıksız iradesinin eseri olan bu kurum, maalesef, siyasî parti yardakçısı kasaba mütegalibesini ağaların, teokrasi kalıntılarının, din tüccarlarının, softaların acımasız saldırılarına, “Soğuk savaş” yıllarının sert rüzgârlarına yenik düşmüştür.

SONUÇ

Yatılı Bölge İlkokulları, Köy Enstitüleri fikrinin kaynağı, İzmir İktisat Kongresinin, “Ziraat ve Maarif Meselesi” başlığını taşıyan kararların 3. ve 6. maddeleridir. Bu büyük fikir, Büyük Türk Düşünürleri Hasan Ali Yücel, Hakkı Tonguç elinde somutlaşmış, o sayede ülke, karanlığı yenmeye azimli, binlerce öğretmen kazanmıştır.

Köy Enstitüleri o günkü köy gerçeğinin eseridir.

Köy Enstitülerinin bugün artık gerekli olduğu düşünülmemektedir.

¹⁶ Gerçekten, köylerde, asayişin temini ile okullaşma ve cehaletin giderilmesi ilişkili görülmüştür. “Asayiş Meselesi, Madde 1- Asayişin temini için maarifin neşri ve cehaletin izalesi” Afetinan, Age., s. 22.

Gerçekten, çarpık da olsa, Türkiye kentleşmiştir. Köyler boşalmış, kentlinin köylüye oranı nerdeyse yüzde yetmişlere dayanmış, kentlerin köyleşmesi sorunu ortaya çıkmıştır. Köylerde gelişmeler olmuştur. Ulaşım kolaylıkları, güvenliğin sağlanması, okullaşma, tarımın gelişmesi, radyo-televizyon yayıncılığı köy hayatını değiştirmiştir.

Bununla birlikte, tezvirden uzak, izan sahibi birçok kimse; Köy Enstitüleri çok uzun yıllar varlığını sürdürmüş olsaydı, belki bugün hala ülkenin başının derdi az gelişmişlik, ırkçılık, irtica, vs., birçok kangrenleşmiş sorunun, çoktan ortadan kalkmış olacağı kanaatindedir.

İşlevini tamamlama fırsatı verilmeden Köy Enstitülerinin ortadan kaldırılmış olması tarihi bir hata olmuştur.

KAYNAKÇA

Afetinan, İzmir İktisat Kongresi, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Kurumu, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1989.

Hafizoğulları Zeki: “İzmir - İktisat Kongresi Görüşler ve Değerlendirmeler”. (<http://www.atam.gov.tr/dergi/sayi-46>)

Hafizoğulları Zeki: Türkiye Cumhuriyeti Devletinin Fikri Temelleri, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Kültür Merkezi Yayını, Ankara 2001.

